

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 67/20
Luxemburgissa 11.6.2020

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-262/18 P ja C-271/18 P
Komissio ja Slovakian tasavalta v. Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s.

Unionin tuomioistuin vahvistaa komission päätöksen, jonka mukaan sairausvakuutuslaitokset, jotka toimivat Slovakian valtion valvonnassa, eivät kuulu valtioneukia koskevien unionin oikeuden sääntöjen soveltamisalaan

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio, jolla hyväksyttiin kanne kyseisestä päätöksestä, kumotaan

Unionin tuomioistuimen suuri jaosto kumosi 11.6.2020 annetulla tuomiolla komissio ja Slovakian tasavalta vastaan Dôvera zdravotná poisťovňa (C-262/18 P ja C-271/18 P) 5.2.2018 annetun unionin yleisen tuomioistuimen tuomion Dôvera zdravotná poisťovňa vastaan komissio¹ ja ratkaisi asian lopullisesti hylkäämällä slovakialaisen sairausvakuutuslaitoksen Dôvera zdravotná poisťovňa (jäljempänä Dôvera) kumoamiskanteen 15.10.2014 annetusta komission päätöksestä, joka koskee Slovakian tasavallan kahdelle muulle slovakialaiselle sairausvakuutuslaitokselle väitetysti myöntämiä valtioneukia (jäljempänä riidanalainen päätös)². Näin tehdessään unionin tuomioistuin vahvisti oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan valtioneukisääntöjä ei sovelleta sairausvakuutuslaitoksiin, jotka toimivat valtion valvonnassa sosiaaliturvajärjestelmässä, jolla on sosiaalinen päämäärä ja joka toteuttaa yhteisvastuuperiaatetta.

Vuonna 1994 Slovakian sairausvakuutusjärjestelmä muutettiin yhtenäisestä järjestelmästä, jossa oli vain yksi ainoa julkinen sairausvakuutuslaitos, sekamuotoiseen malliin, jossa voi olla samanaikaisesti julkisia ja yksityisiä laitoksia. Näiden laitosten, olivatpa ne julkisia tai yksityisiä, on 1.1.2005 voimaan tulleen Slovakian lainsäädännön mukaan oltava oikeudelliselta muodoltaan yksityisoikeudellisia voittoa tavoittelevia osakeyhtiöitä. Slovakian asukkaat saattoivat vuodesta 2005 vuoteen 2014 valita useiden sairausvakuutuslaitosten välillä, ja näihin laitoksiin kuuluivat Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s. (jäljempänä VŠZP) ja Spoločná zdravotná poisťovňa a.s. (jäljempänä SZP), jotka fuusioituivat 1.1.2010 ja joiden ainoa osakas on Slovakian valtio, sekä Dôvera ja Union zdravotná poisťovňa a.s., joiden osakkaat ovat yksityisen sektorin yksiköitä.

Komissio aloitti muodollisen tutkintamenettelyn, kun Dôvera oli 2.4.2007 tehnyt kantelun, jonka mukaan Slovakian tasavalta on myöntänyt SZP:lle ja VŠZP:lle valtioneukia. Komissio kuitenkin totesi riidanalaisessa päätöksessä, että SZP ja VŠZP eivät ole SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä, koska niiden harjoittama toiminta ei ole luonteeltaan taloudellista, joten kantelussa tarkoitettujen toimenpiteiden ei voineet olla valtioneukia. Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi Dôveran tästä päätöksestä nostaman kumoamiskanteen muun muassa sillä perusteella, ettei komissio ollut soveltanut asianmukaisesti SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yrityksen käsitettä eikä taloudellisen toiminnan käsitettä VŠZP:n ja SZP:n osalta.

Kun unionin tuomioistuin käsitteli komission ja Slovakian tasavallan kyseisestä unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta tekemää kahta valitusta, se muistutti, että SEUT 107 artiklan 1 kohdassa vahvistettu valtioneukien kieltä koskee ainoastaan yritysten toimintaa. Yrityksen käsitteellä tarkoitetaan jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta yksikön oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta. Unionin yleinen tuomioistuin teki kuitenkin useita oikeudellisia virheitä, kun se totesi, että VŠZP:n ja SZP:n Slovakian pakollisessa

¹ Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 5.2.2018, Dôvera zdravotná poisťovňa v. komissio ([T-216/15](#), ei julkaistu, EU:T:2018:64).

² Toimenpiteistä SA.23008 (2013/C) (ex 2013/NN), jotka Slovakia on toteuttanut yritysten Spoločná zdravotná poisťovňa, a.s (SZP) ja Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s (VŠZP) hyväksi, 15.10.2014 annettu komission päätös (EU) 2015/248 (EUVL 2015, L 41, s. 25).

sairausvakuutusjärjestelmässä, jonka ominaispiirteet vastaavat sellaisen sosiaaliturvajärjestelmän ominaispiirteitä, jolla on sosiaalinen päämäärä ja joka toteuttaa yhteisvastuuperiaatetta valtion valvonnassa, harjoittama toiminta on luonteeltaan taloudellista.

Tältä osin unionin tuomioistuin tarkensi, että sen arvioimiseksi, onko sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa harjoitettu toiminta muuta kuin taloudellista toimintaa, on tutkittava erityisesti, voidaanko ja missä määrin kyseisen järjestelmän katsoa toteuttavan yhteisvastuuperiaatetta ja valvooko valtio tällaista järjestelmää hallinnoivien vakuutuslaitosten toimintaa.

Näiden toteamusten perusteella unionin tuomioistuin totesi, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin, että Slovakian pakollisessa sairausvakuutusjärjestelmässä tietyssä määrin esiintyvä kilpailu tarjonnan laadulla ja laajuudella, kuten vakuutuslaitosten mahdollisuus tarjota vakuutetuille ilmaisia täydentäviä etuuksia ja vakuutettujen vapaus valita vakuutuslaitoksensa ja vaihtaa sitä kerran vuodessa, ei voi kyseenalaistaa vakuutuslaitosten harjoittaman toiminnan sosiaalista ja yhteisvastuullista luonnetta järjestelmässä, joka toteuttaa yhteisvastuuperiaatetta valtion valvonnassa. Unionin tuomioistuin totesi lisäksi näiden laitosten välillä niiden hankintojen tasolla tietyssä määrin esiintyvistä kilpailusta, että yksikön toiminnan luonteen arvioimiseksi tavaroiden tai palvelujen ostamista ei ole erotettava niiden myöhemmästä käytöstä, koska kyseisen yksikön toiminnan luonne määräytyy sen perusteella, onko myöhempi käyttö taloudellista vai ei.

Koska unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti, että edellä mainitut kilpailutekijät olivat omiaan horjuttamaan VŠZP:n ja SZP:n harjoittaman toiminnan sosiaalista ja yhteisvastuullista luonnetta, unionin tuomioistuin hyväksyi komission ja Slovakian tasavallan valitukset ja kumosi valituksenalaisen tuomion. Lisäksi unionin tuomioistuin katsoi, että asia on ratkaisukelpoinen ja se on ratkaistava lopullisesti, ja tutki Dôveran riidanalaisesta päätöksestä nostaman kumoamiskanteen.

Tältä osin unionin tuomioistuin totesi, että kuuluminen Slovakian sairausvakuutusjärjestelmään on pakollista kaikille Slovakian asukkaille, maksujen määrä vahvistetaan lailla vakuutettujen tulojen eikä heidän ikänsä tai terveydentilansa perusteella aiheutuvan riskin perusteella, ja kaikilla näillä vakuutetuilla on oikeus saman tasoihin lakisääteisiin etuuksiin, joten vakuutetun maksamien maksujen määrän ja hänelle suoritettujen etuuksien välillä ei ole suoraa yhteyttä. Lisäksi vakuutuslaitoksilla on velvollisuus taata sairausvakuutus jokaiselle Slovakian asukkaalle, joka sitä pyytää, riippumatta hänen iästään tai terveydentilastaan johtuvasta epävarmuustekijästä, ja kyseisessä järjestelmässä säädetään myös kustannusten ja riskien tasausmekanismista. Näin ollen tällä vakuutusjärjestelmällä on unionin tuomioistuimen mukaan kaikki yhteisvastuuperiaatteen ominaispiirteet.

Unionin tuomioistuin totesi, että Slovakian pakollinen sairausvakuutusjärjestelmä on myös valtion valvonnassa, ja lisäksi, että kilpailutekijöiden olemassaolo tässä järjestelmässä on järjestelmän sosiaalisiin, yhteisvastuullisiin ja lainsäädännöllisiin tekijöihin nähden toissijainen näkökohta ja että vakuutuslaitosten mahdollisuutta tavoitella, käyttää ja jakaa voittoa on merkittävästi rajoitettu lakisääteisillä velvoitteilla, joiden tavoitteena on säilyttää pakollisen sairausvakuutuksen elinkelpoisuus ja jatkuvuus.

Edellä esitetyillä perusteilla unionin tuomioistuin totesi, että komissio saattoi perustellusti päätellä riidanalaisessa päätöksessä, että Slovakian pakollisella sairausvakuutusjärjestelmällä on sosiaalinen päämäärä ja että se toteuttaa yhteisvastuuperiaatetta valtion valvonnassa. Komissio katsoi näin ollen samoin perustellusti, että VŠZP:n ja SZP:n toiminta tässä järjestelmässä ei ole luonteeltaan taloudellista, joten näitä laitoksia ei voida luonnehtia SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi yrityksiksi.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanteen on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole

lykkävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127